

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การป้องกันปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิง ปริมาณ ผู้ศึกษาได้จัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 206 คน ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

จากการสอบถามครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 206 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มีอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

5.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ภาพรวมการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาแต่ละด้านพบว่า

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก โดย โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครูแนะแนว ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้ปกครอง
- 2) ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน พบว่า ภาพรวมมี การดำเนินการในระดับมาก โดยโรงเรียนจัดให้มีครูรับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันปัญหา ยาเสพติด กำหนดแนวทางปฏิบัติการป้องกันปัญหา ยาเสพติด มอบหมายให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกัน ยาเสพติด และจัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด เป็นต้น
- 3) ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่า ภาพรวมมี การดำเนินการในระดับมาก โดยโรงเรียนได้ดำเนินการสำรวจการมาเรียนของนักเรียนทุกวันทำการ

คิดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดต่างๆภายในโรงเรียน อีกทั้งโรงเรียนได้จัดครูเวรตรวจตราดูแลจุดต่างๆภายในโรงเรียน สํารวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในด้านยาเสพติด และมีการลงโทษนักเรียนที่มีพฤติกรรมใช้ยาเสพติด

4) ด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน พบว่า ภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก โดยโรงเรียนได้ดำเนินการรายงานผลการเรียนแก่ผู้ปกครองทุกภาคเรียน มีการจัดให้มีการประเมินตนเอง (SDQ) ให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้คัดกรองความประพฤติของนักเรียน และจัดให้มีการเยี่ยมบ้านของนักเรียนทุกคน เป็นต้น

5.1.3 ผลของการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมผลของการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1) ผลของการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และมีความมุ่งมั่นในการทำงานในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีการกำหนดนโยบายด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งเสริมการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้มีองค์ความรู้ด้านการป้องกันปัญหาเสพติด และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนในระดับมาก เป็นต้น

2) ผลของการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านผลที่เกิดกับนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาของโรงเรียน รองลงมา ผู้เรียนมีความรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติด ตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด ทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด มีทักษะชีวิตในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากยาเสพติดและสิ่งมอมเมา มีทักษะชีวิตในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ในระดับมาก เป็นต้น

5.1.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

ปัญหาในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

จากการสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน สามารถสรุปออกเป็นปัญหายาในโรงเรียน ได้แก่ ครูไม่สามารถสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง เครือข่ายเฝ้าระวังในโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญ ติดตาม ดูแลสอดส่องพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูมีภาระงานที่รับผิดชอบจำนวนมาก งบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรม วัสดุ ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับปัญหาเสพติดยังมีไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และผู้บริหารโรงเรียน ยังไม่สามารถผลักดันให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

สำหรับปัญหายาภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน นักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่จะกระทำผิดหรือมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหลังจากเลิกเรียนหรือออกไปอยู่ภายนอกโรงเรียน ไปแล้ว จึงทำให้ยากต่อการควบคุมดูแล นักเรียนบางส่วนจะอาศัยอยู่ตามหอพัก ซึ่งกระจายอยู่ทั่วเมืองเชียงใหม่ ทำให้ครูไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบ ดูแลได้ทั่วถึง และนักเรียนบางส่วนอาศัยอยู่อำเภอรอบนอกและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้ครูไม่สามารถดูแล หรือติดตามพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้

ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนไว้ว่า ครูควรเสียสละเวลาว่างส่วนตัวในการดูแล เอาใจใส่นักเรียนในความปกครองมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการผลักดันให้มีกิจกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรมีการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มจำนวนอาสาสมัครให้มากขึ้น อย่างน้อยปีการศึกษาละ 50 คน มีระบบการติดตาม ตรวจสอบกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง มีการเยี่ยมบ้าน เชิญประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น มีกิจกรรม วัสดุ ให้ความรู้ ตลอดจนการเชิญวิทยากร ผู้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากภายนอกมาให้ความรู้หรือร่วมจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและควรขอความสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากรผู้มีความรู้ ตลอดจนสื่อการสอน การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ

5.1.5 การทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียนกับผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวมปัจจัยการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาขนาดของความสัมพันธ์จากค่า r แต่ละปัจจัยพบว่า ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียนกับผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง นอกจากนี้ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานกับผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูง

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาโดยรวมพบว่า ปัจจัยการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณาการดำเนินการในแต่ละด้าน พบว่า

1) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครูแนะแนว ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ ผู้ปกครอง ในการดำเนินงานร่วมกันในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ทั้งนี้การดำเนินการ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ที่ผ่านโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร โรงเรียน โดยผู้บริหารจะสนับสนุนเชิงนโยบายในการป้องกันปัญหาเสพติด โดยกำหนดไว้ในคู่มือ นักเรียนและผู้ปกครอง ที่มุ่งเน้นส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กำหนดให้ครูที่ปรึกษา ครูเวรและครูผู้สอนกวาดขันดูแลนักเรียนในปกครองอย่างเข้มงวด และ มอบหมายให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการวางแผนป้องกันปัญหาเสพติด โดยกำหนด มาตรการแก้ไขไว้ในคู่มือนักเรียนและผู้ปกครองด้านยาเสพติด ไว้อย่างชัดเจน ความร่วมมือจากครูที่ ปรึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษาของจะดำเนินการอย่างเคร่งครัดตามคำสั่งของ โรงเรียนที่ระบุไว้ในเอกสารการ แต่งตั้งและมอบหมายการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด โดยดูแลความเรียบร้อยของนักเรียนในชั้นทุกด้าน ทั้งด้านการเรียน ความประพฤติ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรักษาวินัยความสะอาดห้องเรียน ฯลฯ รายงานพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกเดือน ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักเรียน เป็นต้น

ความร่วมมือจากครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนนอกจากจะทำหน้าที่ทางด้านวิชาการแล้วยัง ต้องทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาปฏิบัติงานกิจการนักเรียนไปพร้อมกันด้วย โดยมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันปัญหาเสพติดระบุไว้ในงานของสำนักงานกิจการนักเรียนในเอกสารการแต่งตั้งและ มอบหมายงานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดทำข้อมูลนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน ร่วมประชุมผู้ปกครอง เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ว่าด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง พ.ศ. 2551 พร้อมทั้งจัดประชุมและสรุป รายงานผลการดำเนินงาน ทุกครั้ง ความร่วมมือจากครูแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวของผขโรงเรียนจะร่วมปฏิบัติงานร่วมกับครู ทุกคนในโรงเรียน มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสพติด โดยประสานงานกับ กลุ่มกิจการ นักเรียน หัวหน้าระดับชั้น ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องตามความจำเป็นเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน จัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อประโยชน์ในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องที่มาขอรับคำแนะนำทั้งด้าน การศึกษา อาชีพและพฤติกรรม เป็นต้น และในส่วนความร่วมมือจากนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดีในการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อีกทั้งโรงเรียนมีมาตรการที่ ชัดเจนในการลงโทษ และควบคุมพฤติกรรมนักเรียนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีการเรียนการสอน และกิจกรรมรณรงค์ป้องกันปัญหาเสพติดเป็นประจำ ดังนั้น ทำให้นักเรียนรู้ระเบียบ วิธีปฏิบัติและ

การป้องกันตนเองให้ถูกต้องตามระเบียบวินัยของโรงเรียนและเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีการป้องกันปัญหาจากภัยอันตรายต่างๆ แสดงถึงการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในทุกๆเรื่องเป็นอย่างดี

สำหรับการให้ความร่วมมือจากองค์กรภายนอกโรงเรียน ลำดับแรกคือ ผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ระดับการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่เรียนในระดับสูงขึ้นมักไม่แจ้งให้ผู้ปกครองทราบหรือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบแต่ไม่ระบุถึงความจำเป็นที่โรงเรียนต้องการให้ผู้ปกครองมาประชุมร่วมกัน เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้กำลังจะจบการศึกษาจึงคิดว่าแม้ผู้ปกครองไม่มาประชุมตามที่นัดหมาย โรงเรียนก็จะไม่เอาโทษแต่อย่างใดเพราะกำลังศึกษาในชั้นปีสุดท้ายของระดับแล้ว และความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ภายในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรภูพิงค์ สถานีตำรวจภูธรช้างเผือกสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ และ สถานีตำรวจจราจรเชียงใหม่ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาทางกฎหมายจึงได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เป็นอย่างดี ทั้งในเรื่องการเข้ามาตรวจตราในโรงเรียนเป็นครั้งคราว และการเข้ามาให้ความรู้ทางด้านกฎหมายต่างๆ การป้องกันปัญหาเสพติดและโทษจากการเสพ ซื่อหรือมีไว้จำหน่ายยาเสพติดบางชนิด อีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 1 นาย ให้ทำหน้าที่เป็นตำรวจโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือทางด้านการจราจรจากสถานีตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ทั้งการมาให้ความรู้เรื่องการจราจรที่ปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการมาโรงเรียนช่วงเช้าเวลา 6.30-8.00 น.และกลับบ้านในช่วงหลังเลิกเรียนเวลา 16.00- 17.30 น.

2) ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน พบว่า โรงเรียนได้จัดให้มีครูรับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด กำหนดแนวทางปฏิบัติการป้องกันปัญหาเสพติด มอบหมายให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด และจัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำในการป้องกันปัญหาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในการป้องกันปัญหาเสพติด พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้จัดให้มีครูรับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด จัดให้มีครูรับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด โดยครูทุกคนและฝ่ายกิจการนักเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด ครูกลุ่มงานอนามัยโรงเรียนมีหน้าที่ในการตรวจสอบเสพติดจากนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และส่งตัวไปบำบัดรักษา อีกทั้งโรงเรียนกำหนดแนวทางปฏิบัติการป้องกันปัญหาเสพติด โดยกลุ่มกิจการนักเรียนและกลุ่มงานอนามัยโรงเรียนของโรงเรียนเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดใน

โรงเรียน โดยขอให้ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาสอดแทรกหรือบูรณาการลงในวิชาที่สอน จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เผยแพร่ความรู้ เช่น จัดกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE จัดรายการเสียงตามสาย พูดหน้าเสาธง การจัดนิทรรศการและรณรงค์ป้องกันปัญหายาเสพติด การจัดแสดงบทบาทสมมติและละครสั้นหน้าเสาธงในวันต่อต้านยาเสพติดโลก วันที่ 25 มิถุนายนของทุกๆปี ครูให้ความรู้ในคาบจริยธรรมและปฐมนิเทศนักเรียน จัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการและจัดทำรายงานการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังให้นักเรียนแกนนำป้องกันปัญหายาเสพติดช่วยสอดส่องพฤติกรรมเพื่อนนักเรียนและแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เช่น นักเรียนแกนนำ อย.น้อย เพื่อนที่ปรึกษา Youth Counselor (YC) และ TO BE NUMBER ONE เป็นต้น

3) ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่า ภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก โดยโรงเรียนได้ดำเนินการสำรวจการมาเรียนของนักเรียนทุกวันทำการ ติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดอับต่างๆภายในโรงเรียน อีกทั้งโรงเรียนได้จัดครูเวรตรวจตราดูแลจุดอับต่างๆภายในโรงเรียน สำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในด้านยาเสพติด และมีการลงโทษนักเรียนที่มีพฤติกรรมใช้ยาเสพติด อีกทั้งการดำเนินการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีการจัดครูเวรตรวจตราดูแลจุดอับต่างๆ ภายในโรงเรียนและติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดอับต่างๆภายในโรงเรียน สำรวจการมาเรียนของนักเรียนทุกวันทำการ เช่น จัดให้มีเครื่องสแกนนิ้วมือนักเรียนก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ และมีการสำรวจการมาเรียนของนักเรียนในขณะที่เข้าแถวเคารพธงชาติในเวลาเช้า มีการสำรวจการมาเรียนของนักเรียนของครูประจำวิชาทุกรายวิชา หากพบว่านักเรียนคนใดขาดเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ ทางโรงเรียนจะส่งข้อความ (Message: SMS) ถึงผู้ปกครองเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่านักเรียนในปกครองขาดเรียนในวันนั้น และขอเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาทันที มีการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในด้านยาเสพติด โดยกลุ่มกิจการนักเรียนและกลุ่มงานอนามัยโรงเรียนร่วมมือกันสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โดยการบันทึกประวัติของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยละเอียด ทั้งสอบถาม สัมภาษณ์นักเรียน กลุ่มเพื่อนสนิทหากพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยง กลุ่มกิจการนักเรียนจะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อนำนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดไปบำบัดรักษา และทางโรงเรียนลงโทษนักเรียนที่มีพฤติกรรมใช้ยาเสพติด โดยปฏิบัติตามเกณฑ์การพัฒนาวินัย ปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเรื่องยาเสพติด โดยถือเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เป็นต้น

4) ด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน พบว่า ภาพรวมมีการดำเนินการในระดับมาก โดยโรงเรียนได้ดำเนินการรายงานผลการเรียนแก่ผู้ปกครองทุกภาคเรียน มีการจัดให้มีการประเมินตนเอง (SDQ) ให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้คัดกรองความประพฤติของนักเรียน และ

จัดให้มีการเยี่ยมบ้านของนักเรียนทุกคน เป็นต้น นอกจากนี้การจัดระบบดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน พบว่า ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้ดำเนินคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเร่งด่วนที่สุด ได้แก่ นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด (ค้ำ/เสพ/ติด) กลุ่มเร่งด่วน ได้แก่ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและมีปัจจัยเสี่ยงเบื้องต้น คือ มีปัญหาครอบครัวแตกแยก/มีพฤติกรรมเที่ยวเตร่/มีพฤติกรรมหนีเรียน ขาดเรียน/ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ/มีพฤติกรรมดื้อแค้น และละเมิดกฎระเบียบของโรงเรียน/พักอาศัยอยู่ในชุมชน/หอพักที่มีปัญหาแพร่ระบาดของยาเสพติดมาก/มีพฤติกรรมใช้สารเสพติดเบื้องต้น เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ขณะทำงานพิจารณาเห็นเป็นปัจจัยเสี่ยง กลุ่มปกติ ได้แก่ นักเรียนทั่วไปที่ไม่มีปัญหาเสพติด มีการจัดให้มีการประเมินตนเอง (SDQ = strengths and difficulties Questionnaire) โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมินนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนเป็นผู้ประเมินนักเรียนในปกครอง โดยประเมินในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ของทุกปี ในการประเมินตนเองจะมีการคัดกรองเพื่อค้นหาเรียนกลุ่มเสี่ยง และดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการส่งไปบำบัดรักษา จัดให้มีการเยี่ยมบ้านของนักเรียนทุกคน รายงานผลการเรียนแก่ผู้ปกครองทุกภาคเรียน ติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน ให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้คัดกรองความประพฤติของนักเรียน ให้โอกาสแก่นักเรียนที่ติดยาเสพติดไปบำบัดรักษา ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในช่วงก่อนเคารพธงชาติ เป็นต้น

จากผลการศึกษาที่ค้นพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม นอกจากให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนแล้วยังต้องมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลสุขภาพพลานามัยให้สมบูรณ์อยู่เสมอ แต่ในสภาพปัจจุบันปัญหาเสพติดซึ่งมาในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ แพร่หลายเข้าไปสู่เยาวชนและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่มากยิ่งขึ้น ทางโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนปัจจุบันนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ความรับผิดชอบของครูทุกคน เนื่องจากปัญหายาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้าไปในโรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนและทุกระดับชั้น ซึ่งครูนอกจากจะมีหน้าที่ในการให้การศึกษาทางด้านวิชาการแล้ว ยังคงต้องมีหน้าที่ในการช่วยเหลือแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหายาเสพติดอีกด้วย นอกจากนี้เนื่องด้วยปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความต่อเนื่องยาวนาน ประกอบกับเป็นปัญหาที่ยังทวีความรุนแรงอยู่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ได้กำหนดให้สถานศึกษาในพื้นที่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด อีกทั้ง

การแก้ไขปัญหาในโรงเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ดังนั้นจึงทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จึงให้ความสำคัญในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนในระดับมาก

นอกจากการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่พบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับมากแล้ว ยังมีสถานศึกษาอีกหลายแห่งที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน อาทิเช่น ผลการวิจัยของ วีรพงศ์ ใจสุนทร (2542) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำพูน ที่พบว่าผลการศึกษาสอดคล้องกันคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำพูนให้ความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนในระดับมาก โดยครูและอาจารย์ส่วนใหญ่มีการรับทราบนโยบายการป้องกันยาเสพติด มีการดำเนินงานจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งครูและนักเรียน ด้วยวิธีจัดประชุมและอบรม และเผยแพร่ความรู้โดยการสอดแทรกในการเรียน การสอนจัดทำเอกสารแผ่นพับ จัดป้ายประกาศข่าวสาร พัฒนาระบบงาน และเครื่องมือในการอบรมทักษะชีวิตมีการณรงค์ป้องกันยาเสพติดในรูปแบบโครงการ และมีการเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดงานวิจัยของ อารีย์ กุมารแก้ว (2545) ที่ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษพบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ อยู่หลายรูปแบบ

5.2.2 ผลของการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

จากการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและเข้มแข็งในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้ส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผลในด้านการบริหารจัดการและผลต่อผู้เรียน ค้นพบว่า

- 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีการกำหนดนโยบายด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งเสริมการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้มีองค์ความรู้ด้านการป้องกันปัญหาเสพติด และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการ

ดำเนินงานตามแผนพัฒนาด้านการป้องกันปัญหาอาเสพติดในโรงเรียน ทั้งสาเหตุที่โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีผลการดำเนินการด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่มีการกำหนดนโยบายด้านการป้องกันปัญหาอาเสพติดในโรงเรียนอย่างชัดเจน และเคร่งครัด โดยกำหนดให้ครูที่ปรึกษาทุกคนทำหน้าที่คัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง กำหนดให้ครูผู้สอนบูรณาการเรื่องการป้องกันปัญหาอาเสพติดเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน กำหนดให้กลุ่มงานอนามัยโรงเรียนจัดกิจกรรมในวันต่อต้านยาเสพติดโลก เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น มีการจัดทำแผนพัฒนาด้านการป้องกันปัญหาอาเสพติดของโรงเรียน มีการกำหนดโครงสร้างตามแผนพัฒนาการป้องกันปัญหาอาเสพติดในโรงเรียน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการป้องกันปัญหาอาเสพติดในโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่คัดกรองนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ นักเรียนที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก นักเรียนที่มีพฤติกรรมเที่ยวเตร่ นักเรียนที่มีพฤติกรรมหนีเรียน ขาดเรียน ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีพฤติกรรมตั้งแค้น ละเมิดกฎระเบียบของโรงเรียน และพักอาศัยในแหล่งที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยกำหนดให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนและจัดทำรายงานเสนอฝ่ายกิจการนักเรียนพร้อมหลักฐานการเยี่ยมบ้าน เช่น ภาพถ่ายครูที่ไปเยี่ยมบ้านและผู้ปกครองนักเรียน การบันทึกการเยี่ยมบ้านของครูที่ปรึกษาโดยมีผู้ปกครองรับรอง มีการสร้างสื่อนวัตกรรมป้องกันปัญหาอาเสพติดในโรงเรียน ตลอดจนมีการจัดโครงการรณรงค์ป้องกันปัญหาอาเสพติดในโรงเรียน โดยเฉพาะในวันต่อต้านยาเสพติดโลกวันที่ 25 มิถุนายนของทุกปี โรงเรียนจะกำหนดให้กลุ่มงานอนามัยโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันปัญหาอาเสพติด มีการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละครสั้น การตอบปัญหาอาเสพติด การเดินขบวนต่อต้านยาเสพติดและการจัดนิทรรศการ กิจกรรมการแข่งขัน TO BE NUMBER ONE และการประกวดเชียร์ลีดเดอร์ เป็นต้น

2) ด้านผลที่เกิดกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาของโรงเรียน ผู้เรียนมีความรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติด ตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด ทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนเพื่อป้องกันปัญหาอาเสพติด มีทักษะชีวิตในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากยาเสพติดและสิ่งมอมเมา มีทักษะชีวิตในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ได้ในระดับมาก ทั้งนี้เหตุที่โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันปัญหาอาเสพติดต่อผู้เรียนในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ส่วนใหญ่ ได้จัดการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดในรายวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 และในรายวิชาสุศึกษาในทุกระดับชั้น นอกจากนี้ นโยบายของโรงเรียน โดยกลุ่มวิชาการมอบหมายให้ครูผู้สอนทุกรายวิชาจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ครูผู้สอนทุกรายวิชาจะมีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการยาเสพติด ดังนั้นนักเรียนจึงมีความรู้ความเข้าใจถึงโทษภัยของยาเสพติด ตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด ไม่เสพยาเสพติดและสิ่งมอมเมา ซึ่งนอกจากจัดการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดในรายวิทยาศาสตร์และสุศึกษาและพลานามัยแล้ว ยังมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อีกด้วย โดยได้รับความเมตตาจากผู้รู้ นักวิชาการจากฝ่ายต่างๆ จากภายนอกโรงเรียน ได้แก่ พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ มาอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน อีกทั้งตัวนักเรียนเอง ได้ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดีในการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนเพื่อป้องกันปัญหา เช่น กิจกรรมในวันต่อต้านยาเสพติดโลก กิจกรรมในวันงดดื่มสุราแห่งชาติ กิจกรรมต่อต้านการสูบบุหรี่ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรม TO BE NUMBER ONE เป็นต้น นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการยาเสพติด การจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดอับต่างๆ การมีเวรยามรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด การตรวจคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ พระวิทยากรและวิทยากรจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น

จากผลการป้องกันปัญหายาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่กล่าวได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสามารถดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดได้ผลในระดับมากนั้น เนื่องจากผู้บริหาร ครูในแต่ละโรงเรียนต่างให้ความสำคัญในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการนำมาตรการป้องกันปัญหาเสพติดของหน่วยงานรัฐที่กำหนดให้ทุกโรงเรียนดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องเช่นกัน

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียนกับผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูงกับผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูงกับผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การที่จะดำเนินการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการดำเนินการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด อาทิ สํารวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในด้านยาเสพติด มีการเยี่ยมบ้านพบปะผู้ปกครอง และสำรวจความเป็นอยู่ของนักเรียน เป็นต้น ดำเนินการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน โดยการกำหนดแนวทางปฏิบัติการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม จัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำในการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด มีมาตรการป้องปรามอย่างเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำยาเสพติดมาใช้ อีกทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเริ่มตั้งแต่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร ตลอดจนหน่วยงานภายนอก โรงเรียนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และในด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ทางโรงเรียนต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันยาเสพติดเป็นประจำทุกปีการศึกษา มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนอื่นๆ ในการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้การแก้ไขปัญหา ตลอดจนสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียน ซึ่งช่วยสร้างองค์กร เครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดที่เข้มแข็งและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากโรงเรียนให้ความสำคัญในการดำเนินการตามปัจจัยดังกล่าวเบื้องต้น ย่อมส่งผลให้การแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในโรงเรียนเกิดความยั่งยืนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาตชาย เมืองถือ (2547) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การจัดให้มีความร่วมมือระหว่างครู โรงเรียน ชุมชนและองค์กรต่างๆ และการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปตรวจในโรงเรียน และร่วมมือกับครูสามารถช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนได้ รวมถึงการให้การศึกษาและข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่องจะช่วยป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนได้

ดังนั้น กล่าวได้ว่า การป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้นั้น การให้ความสำคัญกับการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ผู้บริหารและครูควรนำมาปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และผลดีต่อการบริหาร โรงเรียนและผู้เรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครูควรให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและอันตรายของสิ่งเสพติดให้กับนักเรียน จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียนให้เพียงพอและสนับสนุนให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมนันทนาการต่างๆและสอนให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. โรงเรียนควรมีระบบข้อมูลที่เอื้ออำนวยให้ผู้บริหาร ครูอาจารย์สามารถใช้ในการวิเคราะห์ให้ทราบถึงปัญหาได้ทุกมิติและทุกระดับ
3. โรงเรียนควรมีระบบการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในทุกเรื่องอย่างมีประสิทธิภาพ
4. กระบวนการแก้ไขปัญหาควรมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มเพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว หรืออาจารย์อื่นที่มีความสามารถที่จะช่วยเหลือนักเรียนได้
5. โรงเรียนควรต้องมีระบบการสนับสนุนจากชุมชนที่จะสามารถนำหน่วยงานและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันแก้ไขปัญหาให้แก่โรงเรียน
6. การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ควรให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยมีครูอาจารย์เป็นผู้คอยให้การสนับสนุนให้คำแนะนำและดูแล
7. ให้ครูเวร ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาทุกคน ตลอดจนนักการภารโรง มีหน้าที่สอดส่องดูแลมิให้มีการเสพ การนำสารเสพย์ติดเข้ามาในสถานศึกษา โดยถือเป็นหน้าที่ที่ต้องดำเนินการและรายงานผู้บริหารทุกครั้งเมื่อทราบ และให้ถือเป็นความลับของทางราชการที่จะให้ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องล่วงรู้ได้
8. ให้มีคณะกรรมการนักเรียนมีหน้าที่ดูแลสอดส่องและป้องกันสารเสพย์ติดในสถานศึกษา ในรูปอาสาสมัคร
9. เชิญผู้ปกครองนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเสพย์ติดมาปรึกษาหารือ และหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาร่วมกับ โรงเรียน อย่างน้อยภาคการเรียนละ 1 ครั้ง
10. อบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษ พิษภัยของยาเสพย์ติด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อให้ผลการศึกษาที่หลากหลาย และนำจุดเด่นของแต่ละโรงเรียนมาปรับใช้เป็นแนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนต่อไป
2. ควรมีการศึกษาภาพรวมของการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อทราบถึงผลการศึกษาในวงกว้าง สำหรับการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนในระดับจังหวัดต่อไป